

Brüssel, 13.9.2017
SWD(2017) 305 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJUHINNANGU KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud dokumendile:

Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS
raamistiku kohta isikustamata andmete vabaks liikumiseks Euroopa Liidus

{ COM(2017) 495 final }
{ SWD(2017) 304 final }

Kommenteeritud kokkuvõte
Mõjuhinna järgmise ettepaneku kohta: <i>Õigusakti ettepanek raamistiku kohta andmete vabaks liikumiseks ELis.</i>
A. Vajadus meetmete järele
Miks? Mis on lahendamist vajav probleem?
Võimalust ehitada Euroopa Liidus üles andmepõhine majandus ja kasutada ära uue andmepõhise tehnika eelised piirab rida tõkkeid, mis takistavad andmete liikuvust ning mõjutavad ettevõtjaid ja nende tegevust ühtsel turul. On tehtud kindlaks, et põhiprobleem seisneb siin andmete liikuvust takistavates tegurites ELi ühtsel turul. Selle probleemi põhjused on õiguslikud ja haldusalased asukohapiirangud, õiguslikust ebakindlusest ja turu umbusaldamisest tingitud andmete asukoht ning sõltumine ühest pakkujast, mis piirab andmete liikuvust andmete talletamise ja/või edasiste andmetöötlusteenuste pakkujate ja IT-süsteemide vahel.
Mida selle algatusega loodetakse saavutada?
Algatuse eesmärk on konkurentsivõimelisem ja integreeritum ELi turg andmete talletamise ja/või andmetöötlusteenustele ja tegevustele. Täpsemalt tähendab see asukoha piirangute arvu ja ulatuse vähendamist ja õiguskindluse suurendamist, andmete piiriülese kättesaadavuse lihtsustamist õigusliku kontrolli eesmärkidel; andmete talletamise ja/või andmetöötlusteenuse pakkujate vahetamise või andmete tagasi oma IT-süsteemi portimise tingimuste parandamist kasutajatele ning andmete piiriülese säilitamise ja/või töötlemise usaldusväärsuse ja turvalisuse suurendamist.
Milline on ELi tasandi meetmete lisaväärtus?
Konkurentsivõimelise Euroopa andmepõhise majanduse ülesehitamine annab mastaabisääste ning võimaldab andmete piiriülest säilitamist ja töötlemist ELis. Liikmesriigi tasandi meede ei tagaks vajalikku õiguskindlust ettevõtluseks Euroopa Liidu piires ega lisaks usaldust, mis on vajalik andmete talletamise ja/või töötlemise sektori arenguks. ELi sekkumine aitaks kaasa ka andmete turvalise säilitamise arendamisele ELis tervikuna.

B. Lahendused
Milliseid seadusandlikke ja mitteseadusandlikke poliitikavariante on kaalutud? Kas on olemas eelistatud variant? Miks?
<u>Variant 0 – lähtestsenaarium</u> Selle variandiga ELi poliitikat ei muudeta. <u>Variant 1 – mitteseadusandlikud algatused.</u> Selle variandiga antaks suuniseid olemasolevate ELi õigusaktide täitmise paremaks tagamiseks, et liikmesriikides kehtestatud andmete asukoha põhjendamatute piirangutega toime tulla. Kättesaadavust õigusliku kontrolli eesmärgil tuleks lihtsustada liikmesriikides kehtivate normide kohaselt. ELi tasandi suunised parimate tavade kohta peaksid võimaldama lihtsamat pilveteenuse pakkujate vahetamist ja andmete portimist teisele teenusepakkujale või tagasi enda IT-süsteemi. <u>Variant 2 – põhimõtteline seadusandlik algatus ja koostööraamistik.</u> Selle variandiga kehtestatakse ELis andmete vaba liikumise põhimõte, mis keelaks põhjendamatud meetmed andmete asukoha suhtes, v.a riikliku julgeoleku huvides, ja nõutaks teavitamist igast uuest andmete asukohta käsitlevast meetmest. Ettevõtjad, kes säilitavad ja/või töötlevad oma andmeid teises liikmesriigis, peaksid esitama andmeid reguleerivale asutusele, kui vastav taotlus on seadusega kooskõlas. Võimalik peaks olema pilveteenuse pakkuja vahetamine ja andmete portimine uuele teenusepakkujale või tagasi kasutaja enda IT-süsteemi ning eraldi sätete abil tuleks soodustada usaldusväärseid ühtseid standardeid ja/või

andmete talletamise ja/või töötlemise turvalisuse sertifitseerimissüsteeme. Liikmesriikide nimetatud ühtsed kontaktpunktid ja sellistest kontaktpunktidest koosnev üle-euroopalise poliitika töörihm peaksid võimaldama ühiste lähenemisviiside ja parimate tavade vahetamist ja nende arendamiseks tehtavat koostööd ning kehtestatud põhimõtete tulemuslikku rakendamist.

Alamvariant. Alamvariant 2a – andmete portimist käsitleva õigusnormi ja kaasreguleerimise asemel näeb see alamvariant ette iseregulatsiooni andmete portimise tingimuste parandamiseks teenusepakkujate vahetamise või andmete tagasi kasutaja IT-süsteemi portimise korral koos asjaomaste protsesside, tähtaegade ja võimalike kuludega. Andmete talletamise ja töötlemise turvalisuse sekkumisvaldkonnas kaasneks selle alamvariandiga selgitus, et mis tahes juba kohaldatavaid turvanõudeid kohaldatakse jätkuvalt ärikasutajate suhtes, kui nad säilitavad või töötlevad oma andmeid teises ELi liikmesriigis, seda ka allhangete, nt pilveteenuse pakkuja korral.

Variant 3 – üksikasjalik seadusandlik algatus. Selle variandiga kehtestatakse täielikult ühtlustatud eeskirjad andmete asukoha põhjendamatute nõuete kohta (valged või mustad nimekirjad). Kohustuslik koostööraamistik võimaldaks tagada reguleerivatele asutustele piiriülese juurdepääsu asjakohastele andmetele. Pilveteenuse pakkujad oleksid kohustatud lihtsustama andmete portimist ning avalikustama piisava üksikasjalikkusega asjaomased menetlused, tehnilised nõuded ja kulud. Välja töötataks ka ühtsed standardid ja eraldiseisev Euroopa sertifitseerimissüsteem turvalisuse kohta andmete talletamisel ja/või töötlemisel pilveteenuse kaudu.

Kes millist varianti toetab?

61,9 % avalikus konsultatsioonis osalenutest vastas, et andmete asukoha piirangud tuleks kaotada, ja 55,3 % leidis, et seda tuleks teha seadusandliku algatuse teel. 16 liikmesriiki nõudsid eesistuja Tuskile adresseeritud kirjas selgesõnaliselt seadusandlikku lähenemisviisi. Seega näib, et sidusrühmad eelistavad suurema selguse ja õiguskindluse huvides seadusandlikku lähenemisviisi (variant 2 või 3) andmete asukoha piirangute käsitlemiseks ja õigusliku kontrolli eesmärgil kättesaadavuse tagamiseks. Praktika on aga näidanud, et seadusandlik meede turvalisuse, teenusepakkuja vahetamise ja andmete portimise reguleerimiseks ei tohiks olla liiga üksikasjalik, kuna see võib avaldada soovitud vastupidist mõju. Tõendite põhjal eelistavad ELi ärikasutajad andmete talletamise ja töötlemise teenuste puhul varianti 2 või 3, samal ajal kui pilveteenuse osutajad eelistavad varianti 2a. Liikmesriikide avalikud asutused eelistavad varianti 2.

C. Eelistatud poliitikavariandi mõju

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) eelised?

See tagaks olemasolevate põhjendamatute asukohapiirangute tulemusliku kõrvaldamise ja vältiks ka edasisi piiranguid tänu selgele õiguslikule põhimõttele, mida täiendab läbivaatusmenetlus. Määrusega kehtestatud õiguslikke põhimõtteid käsitleva teadlikkuse suurendamise kaudu suurendab see variant ka turu õiguskindlust. Pealegi julgustab see koostama tegevusjuhendeid teenusepakkujate vahetamiseks ja andmete portimiseks ning loob sellega konkurentsivõimelisema siseturu pilveteenuse pakkujatele.

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) kulud?

Andmete talletamise ja andmetöötlusteenuse pakkujaid mõjutab algatus kõige enam rahaliste kulutuste näol, ehkki see mõju jääb mõõdukale tasemele. Nõuete täitmisega seotud kulud võivad tuleneda õiguslikust analüüsist, (pilv)andmete talletamise ja andmetöötlusteenuse pakkujate vahetamise lepingute uute standardsätete koostamisest jne. Täiendavad kulud võivad olla seotud endiste klientide andmete üleviimisega uude asukohta ning turuosa loovutamise teistele või uutele pilveteenuse pakkujatele.

Milline on mõju ettevõtjatele, VKEdele ja mikroettevõtjatele?

Idufirmad ja VKEd toetavad tugevalt seadusandlikku meedet andmete vaba liikumise kohta, et suurendada õiguskindlust ja lihtsustada teenusepakkuja vahetamist, kuna see vähendab otseselt nende kulusid ja annab neile konkurentsivõimelisema turupositsiooni. Konkreetsed kulud, mida on võimalik vältida, on IT-taristu dubleerimise kulud, nt kui VKE tegutseb mitmes liikmesriigis ja ühes või mitmes neist kehtivad andmete asukoha piirangud.

Kas on ette näha märkimisväärset mõju riigieelarvetele ja ametiasutustele?

Esineb mõõdukas halduskoormus liikmesriikide ametiasutustele. See on tingitud töötajate eraldamisest liikmesriikide vaheliseks struktureeritud koostööks ühtsete kontaktpunktide kaudu ning teavitamis- ja läbivaatusprotsessi järgimiseks vastavalt läbipaistvusmehhanismile, nagu ühtse turu läbipaistvusdirektiivis sätestatud. Kokku võib liikmesriigi keskmine aastakulu ulatuda 34 539 euroni.

Kas on oodata muud olulist mõju?

Oodata on ulatuslikku positiivset mõju majanduse arengule tänu Euroopa andmepõhise majanduse edendamisele ning konkurentsivõimelisema andmete talletamise ja andmetöötlusteenuste turu loomisele. Näiteks võib see vähendada ärikasutajate kulusid. Algatus võib kaasa tuua ärikasutajate praeguste kulude vähenemise. Nimetatud kulude vähenemine võib mõjutada ettevõtjaid, kes kasutavad andmete talletamise ja andmetöötlusteenuseid, ning piiriüleselt tegutsevaid või sellise kavatsusega ettevõtjaid; samuti võivad väheneda uute toodete ja teenuste käikulaskmise kulud.

D. Järeelmeetmed

Millal poliitika läbi vaadatakse?

Põhjalik hindamine võidakse teha viis aastat pärast õigusnormi kohaldamise algust. Hindamine toimub tihedas koostöös liikmesriikide ühtsete kontaktpunktidega ja nende esitatud teabele tuginedes.